

Oponentský posudek na bakalářskou práci Nelly Wernischové nazvanou *Fenomén zombie ve filmech George A. Romera*

Jak naznačuje již název práce, Nelly Wernischová se zaměřuje na fenomén zombie ve filmech George A. Romera, respektive na obhájení teze, že v tvorbě tohoto režiséra si zombie zachovaly stejnou metaforickou funkci, jakou měly již v době svého vzniku, v 17. století na Haity. K těmto filmovým monstrům přistupuje studentka z pozice antropologicko-historické, či sociologické, čímž svou práci rozšiřuje za rámec slibované neoformalistické analýzy jednotlivých snímků a vytváří si pevný výchozí bod.

Úvodní stránky Wernischová věnuje popisu fenoménu zombie, vysvětluje důvody jeho vzniku, mocenské principy, které se k němu vážou, nahlédne i do problematiky kolonialismu. Tato část je zejména kompilačním úvodem, po němž následuje usouvztažnění postav zombie s filmovým průmyslem a stručný historický přehled subžánru zombie filmů. V této části práce se metoda kompilace mění spíše na parafrázi (zejména) knihy Kyle William Bishopa, *American Zombie Gothic: The rise and fall (and rise) of the walking dead in popular culture*, a to i přesto že o tomto subžánru rozhodně nevzniklo málo prací. Spolu s Bishopovou knihou Wernischová ukazuje, jak se metafora zombie začala využívat v Hollywoodském filmu, jak se její funkce a významy proměňovaly, jak se figura zombie postupně stala zástupcem problémů naší společnosti, možností kritiky konzumerismu a militantního fašismu a jak se z individuální postavy postupně stala figura kolektivní (i masový fenomén). Následuje pak neoformalistická analýza tří filmů George A. Romera, a to *Úsvitu mrtvých* (1978), *Země mrtvých* (2005) a *Deníku mrtvých* (2007), na nichž tento vývoj ilustruje.

Mé výhrady k práci jsou zejména metodologického charakteru, a to v několika ohledech. První, již zmíněný problém, se váže k nedostatečnému využívání odborné literatury k tématu zombie filmů, případně k filmům s podobnou strukturací a s podobně utvářeným fikčním světem, tedy k hororům a případně sci-fi filmům. Přístup z antropologické a sociologické pozice je relevantní, avšak nedá mi se nezeptat, zda – pokud je stěžejní část založena na neoformalistické analýze populárních filmů – nebylo vhodné zapojit i nástroje kulturních (případně vizuálních) studií. Domnívám se, že by práci rovněž výrazně pomohla kulturní kontextualizace a rozšíření autorčina zájmu i na ostatní druhy populární kultury, které pracují s postavou zombie, ať už by se jednalo o literaturu, komiks,

počítačové hry a další. Taktéž považuji za chybné, že jednotlivá teoretická témata, která se v práci průběžně objevují, nejsou dostatečně podložena teoretickou literaturou. Motivy týkající se kolonialismu, ideologie, konzumerismu a mnohé další zůstávají bez teoretického ukotvení a přístup k nim je spíše intuitivní. Proto pak působí velmi nevyrovnaně užití Marxovových myšlenek (navíc představených za pomoci literatury sekundární) a Kracaurových teorií ornamentu masy. Vzhledem k roku vzniku prvního Romerova zombie filmu by zde mnohem logičtěji působilo užití tezí neomarxistických a ideologických. Není mi rovněž jasné, proč autorka přímo nedeklaruje, že se zaměřuje na sledování rozdílností mezi jednotlivými filmy z různých období (a proč nezahrne do své práce i první Romerův zombie film); po srovnávacích pasážích se naopak vždy vrací zpět a znovu čtenáře utvrzuje, že metaforický význam zombie/hororových monster je neměnný, čímž si vlastně odporuje a svou argumentaci zpochybňuje. Práce je rovněž/proto poznamenána jistou cykličností, objevují se v ní tautologie, namísto toho, aby byl text veden řádnou a logickou argumentací.

Nelly Wenishová si ke své práci ne zvolila téma lehké, nýbrž téma, které se rozevírá do mnoha teoretických i filosofických směrů. Text, který má být ohodnocen bakalářským titulem, tedy chápu spíše jako úvodní, jako pokus o nastínění podstatné kontinuity a představení historických kořenů popkulturního fenoménu – což však není málo. Jelikož jsem se měla zhostit role oponenta, ve svém posudku jsem uvedla spíše problematická místa. Autorce však nelze upřít snahu se s tímto náročným úkolem čestně vypořádat, protože předkládaná práce splňuje požadavky dané jejím zadáním. Práci tedy doporučuji k obajobě, díky nejruznějším výhradám však navrhuji hodnocení dobře.

PhDr. Kateřina Svatoňová, Ph. D.